

Oponentský posudek praktické bakalářské práce Lucie Živné .
Fakulta restaurování Univerzity Pardubice,
Ateliér restaurování a konzervace uměleckých děl na papíru
a souvisejících materiálech.

Bakalářská práce na téma: Restaurování koláže na papíru Panna Maria Kutnohorská

Bakalářská práce Lucie Živné je rozdělena na dvě části – praktické restaurování koláže na papíru a teoretické části, zaměřené na soupis charakteristických poškození koláží s ohledem na papírové podložky, problematiku jejich restaurování a soupis rizik, které v se tomto procesu s ohledem na materiálové složení koláží objevují.

Studentka ve své bakalářské práci ukázala dobrou úroveň jazyka, zvláště ve schopnosti formulace praktické části. Po formální stránce je popis předmětu, provedených zákroků a dokumentace přesvědčivý, logicky vystavěn a přehledně řazen. Obsahově i rozsahem předložená práce zcela naplňuje kritéria dokumentace restaurátorské práce.

Kapitola o postupu restaurátorských prací je vypracovaná precizně, s podrobným a jasným popisem postupů a použitých materiálů. Samotné restaurování bylo provedeno citlivě a s jasným zdůvodněním všech postupů a celkový výsledek je velmi dobrý. Kladně hodnotím i rozsah a kvalitu obrazové dokumentace, přílohy chemicko-technologického průzkumu i jiných textových příloh.

V kapitole **2.2 Popis z hlediska materiálového složení a struktury** by mohlo být ve 4 odst. na str. 18 v popisu budov panoramatu Kutné Hory snad zmíněno jak nebo čím jsou jednotlivé budovy provedeny (kresba tužkou, tuší? malba?, jde o tisk, grafiku, ap.)

Oceňuji přehlednou a informativní práci s tabulkami, popisy použitých metod průzkumu a jejich výsledků, které jsou srozumitelné a mají jasnou výpovědní hodnotu.

Autorka pracuje s řadou citací domácí literatury, mnohdy jde o kapitoly složené téměř z přímé citace jiných zdrojů, v případě zahraniční literatury je citace omezena na dva opakující se zdroje.

K celkově velmi pozitivnímu hodnocení této části práce mám několik poznámek celkem podružného charakteru ohledně drobných nejasností, překlepů aj.

V soupise literatury je chybný pravopis anglického slova gallery (Tate galéry London), anotace v angličtině má několik neobratně přeložených vět a chyb. Namísto - cituji: „*The work is a detailed description of the restoration work...*“ by bylo lépe: *The paper is a detailed...*, namísto – cituji: „... *typical collages damage...*“ by mělo být: *typical collage damage*, namísto - cituji: „*There are also included chapters devoted to the issue of restoration of metals and textiles in combination with a paper*“ snad: *Chapters dealing with the issue of restoration of metals and textiles in connection with paper are also included.*

Kapitola **1.1 Klášterní práce** je téměř celá složena z řady citací zřejmě bez vlastní redakce či osobního přetlumočení nebo interpretace, a tak se sem vloudí dvojí konstatování téměř identické informace ze dvou citací stejného zdroje - cituji: „*Tzv. klášterní práce se rozšiřují zejména v 18. století a nejčastěji zdobí domy měšťanů a v nákladnějším provedení také zámecké prostory.*“ (4 odst., 3 řádek), a dále, cituji: „*Klášterní práce nezdobily pouze interiéry chrámů a klášterů, ale i prostředí šlechtických a měšťanských domů...*“ (1 odst., str. 14)

Přijímá autorka tvrzení citace, že - cituji: „*V českých zemích je výroba klášterních prací dnes již zaniklou činností, avšak v Západní Evropě tato tradice nebyla přerušena a věnuje se jí i laická veřejnost.*“ – jak je podloženo? Ve všech zemích Západní Evropy?

Nejasnosti: str. 45, 2 odst. : „*Jeden z těchto problémů související s použitím lepidel byl zmíněn ve všech člancích a tvořily jeden z hlavních problémů, ...*“ - není zde jasné o jaké všechny články jde?

Str. 45, poslední odst.: „*Také již zmíněná Daria Keynan v článku...*“ – nikde před tím v textu tato autorka zmíněna není.

Str. 48, 2 odst. 1 řádek: ...*"Studie pro černou Venuši" od Ellsworth Kelly...* má být od Ellswortha Kellyho. Na str. 45 opakovaně chybně Warhol místo Warhol.

Někdy je znejistěn význam – cituji: „*Demontáž ústředního motivu Panny Marie s Ježíškem (viz Obr. 58 – 59) mohla být provedena až po sejmutí andělů, protože pod nimi byly okraje fixovány paprsků.*“

Ve větě - cituji: „... *ne všechny paprsky původně ležely na papírové podložce celou svojí plochou, ale byly naaranžovány do mírných obloučků.*“ – namísto „*obloučků*“ je snad přesnější výraz „*vlnovek*“.

Jak rozumět větě - cituji: „*V kapitole Preventivní konzervace textilních materiálů je uvedeno, že hedvábí je nejstabilnější v kyseljším, nebo naopak zásaditějším prostředí.*“?

V kapitole **5.13 Vytvoření desek na fragmenty** není vysvětleno, proč nebyly některé fragmenty vráceny na původní místo.

Problematičtější se mi jeví koncepce teoretické části, která se má dle autorky věnovat typickým poškozením koláží vyplývajících z různorodosti jejich materiálového složení. V této části shledávám poněkud nekonzistentní postup při naplňování zadání. Kapitola **8 Charakteristická poškození koláží** napovídá, že se bude jednat o souhrnný nástin poškození koláží jako takových, tedy bez omezení druhu, období, možných materiálů apod. To samo o sobě je dost obtížný a rozsáhlý úkol, vzhledem k charakteru a záběru nastolené problematiky. Autorka ovšem tento fakt brzy sama nepřímou poznává a rychle se v textu omezuje pouze na koláž s materiály, které má právě jen artefakt, který restaurovala, když si postěžuje, že - cituji: „*Bohužel množství materiálů, které lze v kolážích najít je téměř nekonečné, takže není lehké sehnat literaturu, která by se touto problematikou alespoň okrajově zabývala. Tato kapitola tedy vychází z mých zkušeností a částečně i ze zkušeností autorů výše uvedených článků, zároveň se zaměří pouze na nejčastější materiály nacházejících se v klášterních pracích a to je papír, kov a textil.*“

(Proč bohužel? – tak to zkrátka je, umělci netvoří koláže aby usnadnili restaurátorům práci). Vzhledem k tomuto faktu mohlo být snad zadání této části práce formulováno s návazností právě jen na restaurovaný objekt a omezeno jen přítomnými materiály a vyskytující se problematikou daného artefaktu. K takovému vymezení totiž nakonec fakticky autorka přistupuje, ovšem místy se nekonzistentně zmiňuje i o jiných materiálech, které se v její restaurované práci nevyskytují (lepící pásy), ale zároveň opomíjí množství materiálů jiných i problematiku s nimi spjatých. Tak např. v kapitole **8.1 Lepidla** zmiňuje studentka problém s lepidly, který se zároveň týká jejího případu koláže na papíru Panna Maria Kutnohorská, ale rozšiřuje problematiku o lepící pásy na ocitovaných příkladech koláží z moderního umění. Ale je toto konečný výčet možných materiálů a poškození?

Kapitola **8.3 Konstrukce** – se opět soustředí pouze na materiály přítomné v koláži, kterou studentka restaurovala, jiné materiály nejmenuje. Překlepy : „...*degradaci papíru u textilu...*“
(**8.3 Konstrukce**, poslední řádek)

Poněkud rozpačitá je formulace problematiky v kapitole **9.3 Montáž**.

Kvituji poměrně rozsáhlý a detailní přehled problematiky restaurování kovů a textilu - výběr je opět omezen pouze na tyto materiály vyskytující se v restaurovaném díle studentky, nejde tedy o charakteristická poškození koláží obecně (kde se mj. vyskytuje problematika plastů, papíru ve formě fotografie, novin, časopisů, plakátů a nespočet dalších jiných materiálů).

V kapitole **Restaurování, Demontáž** opakuje autorka již řečené v kapitole **9.1 Demontáž**, navíc nepodloženě ve zjednodušené a zevšeobecněné formě. Nejasnost vymezení okruhu práce je patrná i z autorčina konstatování v kapitole Čištění, že - cituji: „*Metod čištění kovů uvádí literatura mnohem více, ale domnívám se, že pro účely této práce je zbytečné je všechny podrobně zmiňovat.*“ Jaké metody tedy autorka zmiňuje? – ty, které jsou relevantnější ve vztahu

k jejímu případu? Pak nejde o naplnění zadání ve smyslu výčtu charakteristik poškození koláží, ale spíše jen o charakteristiku určitých materiálů, jejich konzervaci, případně restaurování koláží s takovými materiály, které jsou přítomny v objektu, který autorka restaurovala.

Na poměrně nejistou půdu se studentka dostává v kapitole **Stáří předmětu a doplňování**, zde jsou tvrzení a konstatování zúžena na poměrně zevšeobecněné a zjednodušené schéma. Jde o problematiku mnohem komplikovanější a komplexnější, a snad i nad rámec této práce.

Přes tyto jisté kritické výhrady ke zpracování a obsahu teoretické části, které zřejmě padají na vrub komplexnosti problematiky a ne zcela přesně vymezeným obsahem zájmu řešerše, doporučuji bakalářskou práci Lucie Živné k obhajobě a hodnotím tuto velmi kvalitní a přínosnou práci stupněm 1-.

Doc. Tomáš Lahoda, ak.mal.

V Praze 17.9. 2013